

NORGES KAMPSPORTFORBUND

KAMP SPORT

Retningslinjer for trygg Kampsport

Innledning

Disse retningslinjene ble vurdert laget etter innspill fra seksjonen for WT Taekwondo, samt etter oppfordring fra World Karate Federation i juni 2019 da de publiserte sin [WKF Safe Sport Policy](#).

Som i mange andre idretter opplever Kampsport å få en viss mengde varslingssaker om brudd på lovregler, brudd på interne regler eller brudd på etiske normer, f.eks. trakassering, maktmisbruk, korrupsjon, underslag o.a. Spesielt er det en økende grad av brudd på etiske normer i sosiale medier.

På bakgrunn av dette har Norges Kampsportforbund sett behovet for å utarbeide egne retningslinjer for trygg Kampsport, nettopp for å beskytte utøvere, trenere, frivillige og andre involverte i Kampsport og gi dem et trygt miljø.

1. Introduksjon

Norges Kampsportforbund (NKF) er underlagt fem ulike internasjonale særforbund (WKF, WT, IWuF, JJIF og IKF), og dermed også underlagt IOC. WKF har basert sin WKF Safe Sport Policy på IOCs [Guidelines for IFs and NOCs](#) som oppfordrer sine medlemsorganisasjoner til å utforme egne retningslinjer for trygg idrett.

Både WKF og IOCs retningslinjer setter søkelys på et trygt idrettsmiljø for idrettsutøvere, men NKF ønsker å utvide disse retningslinjene for å ivareta alle medlemmer av Norsk Kampsport, om det så er utøvere, trenere, ledere eller frivillige.

NKF har selv forpliktet seg til å tilby medlemmene sine trygghet, samhold og respekt gjennom sine verdier befestet i [Langtidsplanen 2018-2024](#). Det vil si at et hvert medlem av NKF skal kunne være sikker på å bli behandlet med respekt og føle en trygghet uansett hvor de måtte trene, konkurrere eller utøve sitt medlemskap.

I idretten generelt er det en risiko for at situasjoner hvor maktmisbruk eller utnyttelse kan oppstå, på bekostning av utøverne eller andre medlemmer. [IOC Consensus Statement](#) sier følgende: *«Til tross for velkjente fordeler ved idrett, er det også negativ innflytelse på idrettsutøveres helse, trivsel og integritet forårsaket av ikke-tilfeldig vold gjennom trakassering og overgrep. Alle idrettsutøvere har rett til å engasjere seg i «trygg idrett», definert som et idrettsmiljø som er respektfullt, rettferdig og fri for alle former for ikke-tilfeldig vold mot idrettsutøvere».*

2. Definisjon av ikke-tilfeldig vold

«Trakassering» er en form for diskriminering. «Trakassering» er forbudt etter menneskerettighetslovgivning og anses som ulovlig i mange land. «Trakassering» som angitt i artikkel 1.4. i [IOCs Code of Ethics](#), eller «trakassering og overgrep», inkluderer psykologiske overgrep, fysiske overgrep, seksuell trakassering og forsømmelse. Disse formene for trakassering og misbruk kan forekomme i kombinasjon eller isolert. Trakassering og overgrep kan være basert på ethvert grunnlag, inkludert rase, religion, hudfarge, trosbekjennelse, etnisk opprinnelse, fysiske attributter, kjønn, seksuell legning, alder, funksjonshemming, sosioøkonomisk status og atletisk evne. Det kan omfatte en engangshendelse eller en rekke hendelser, og det kan være personlig eller på nett/sosiale medier. Trakassering kan være bevisst, uoppfordret og påtvunget. Trakassering og overgrep skyldes ofte misbruk av autoritet, noe som betyr at man bruker en posisjon med innflytelse, makt eller autoritet på feil måte, fra ett individ mot en annen person.

2.1. Psykiske overgrep

Psykiske overgrep betyr enhver uvelkommen handling inkludert innesperring, isolasjon, verbalt overgrep, ydmykelse, skremming, infantilisering eller annen behandling som kan redusere følelsen av identitet, verdighet og egenverd.

Psykisk eller emosjonell trakassering og overgrep er et mønster av bevisst, langvarig, gjentatt ikke-kontakt adferd i et maktdifferensiert forhold. Denne formen for overgrep er kjernen i alle andre former. Det forekommer hovedsakelig i forholdet mellom trener og idrettsutøver, men kan også oppstå fra andre medlemmer av idrettsutøverens støtteapparat og fra andre idrettsutøvere.

Psykiske overgrep kan svekke fysisk og psykisk helse på lang sikt, noe som påvirker personlig og sosial utvikling, selvfølelse, angst og depresjon, soveproblemer, problemer med å stole på andre, følelser av skyld og skam, fysiske stressreaksjoner, lav selvtillit, dårlig kroppsbygge og til slutt droppe ut av idretten.

I likhet med seksuelle og fysiske overgrep har psykiske overgrep fra barndommen vist seg å være den mest kraftige relatert til langsiktig posttraumatisk og dissosiativ symptomatologi blant idrettsutøvere.

Psykisk eller emosjonell trakassering og overgrep inkluderer ikke profesjonelt aksepterte coaching-metoder for forbedring av ferdigheter og ytelse, fysisk kondisjonering, teambuilding eller passende disiplin, generelt sett innenfor kampsport.

2.1.1. Mobbing

Mobbing innebærer et ønske om å skade, gjennom en skadelig handling i en kontekst av maktubalanse. Typisk er at mobbing er uønsket, repeterende og forsettlig aggressiv atferd, vanligvis blant jevnaldrende og kan innebære en reell eller opplevd maktubalanse med tydelig glede av aggressoren og generelt en følelse av å bli undertrykt fra offerets side. Eksempler på mobbing inkluderer fornærmelser eller krangel, fysiske inntrengninger (klemming, stansing), ydmykelse, komme med trusler, spre rykter eller usannheter, angripe noen fysisk eller verbalt og bevisst utelukke noen.

2.1.2. Initieringsseremonier

Initieringsseremonier er vanligvis et normativt krav for aksept i en klubb eller et lag og en del av et ritual overlevert halvt skjult fra en sportsgenerasjon til den neste, noen ganger i nærvær av trenere. Mange uklarheter ved laginitieringer eller ved feiring av start / slutt på sesongen innebærer ekstreme fornærmelser, mislykkethet, berøvelse, alkoholforbruk og promiskuøse eller ulovlige seksuell eksplisitt / krenkende atferd mot enkeltpersoner eller grupper.

2.1.3. Nett-trakassering og -overgrep

Nett-trakassering og -overgrep kommer i forskjellige former:

- Sende eller motta meldinger eller bilder med seksuelt innhold, kjent som «sexting»
- Bruk av kameratelefoner til å ta ulovlige fotografier, inkludert inne i idrettsanlegg og bruk av bildene for seksuell utnyttelse (noen ganger kalt «sextortion»)
- Motta uønsket negativt innhold som hatmeldinger, eksponering av seksuelt og voldelig innhold, deriblant selvskading
- Risiko for individets omdømme ved deling av upassende innhold, f.eks. fra falske online-profiler
- Tyveri av personopplysninger, som kan utgjøre en straffbar handling

2.2. Fysisk mishandling

"Fysisk mishandling" refererer til enhver bevisst og uvelkommen handling, for eksempel å slå, sparke, biting og brennemerking, som forårsaker fysiske traumer eller skader. Slik handling kan også bestå av tvang eller upassende fysisk aktivitet (f.eks. alder eller fysisk upassende trening, når du er skadet eller har smerter), tvangsbruk av alkohol, eller tvungen doping-praksis.

Fysiske overgrep kan påføres både på og utenfor idrettsarenaen. Det blir ofte begått av enkeltpersoner i stillinger med makt og tillit, for eksempel trenere og støtteapparatet til idrettsutøvere, så vel som familie og venner, jevnaldrende idrettsutøvere og sportsinteresserte.

De potensielt sett ødeleggende effektene av fysisk vold inkluderer fysisk skade, død, utviklingshemming, andre organiske helseproblemer, psykiske sykdommer og sosiale, emosjonelle og kognitive svekkelser. Fysiske konsekvenser er spesielt alvorlige for barn eller unge idrettsutøvere på grunn av vekst- og utviklingsprosesser knyttet til deres alder.

Fysisk mishandling inkluderer ikke profesjonelt aksepterte coaching-metoder for ferdigheter og prestasjonsforbedring, fysisk kondisjonering, teambuilding eller passende disiplin, generelt sett innenfor kampsport.

2.3. Seksuell trakassering

"Seksuell trakassering" betyr enhver verbal eller fysisk opptreden av seksuell karakter, som er uvelkomne, eller der samtykke er tvunget, manipulert eller ikke kan gis. Seksuell trakassering kan ta form i seksuelle overgrep.

2.4. Seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep er enhver opptreden av seksuell karakter, enten det er ikke-kontakt, kontakt eller penetrerende, hvor samtykke er manipulert eller ikke eller kan ikke gis.

Seksuell trakassering og overgrep i idrett stammer fra maktmisbruk som er tilrettelagt av en organisasjonskultur som ignorerer, benekter, unnlater å forhindre eller til og med stilltiende aksepterer slike problemer. Seksuell trakassering og overgrep kan rettes mot enhver idrettsutøver uavhengig av alder, atletiske evner, kjønn, nasjonalitet, rase eller etnisitet, sosial klasse, utdanningsnivå, seksuell legning eller funksjonshemming.

Seksuelle overgrep er vanligvis innledet av en "grooming"-prosess der gjerningsmannen forbereder offeret sitt og lokker dem inn i en uønsket handling. «Grooming» (overtalelse) er et verktøy overgriperen kan benytte for å få en posisjon hvor vedkommende kan utføre misbruket. Dette kan fortsette i flere år, uten at personen som er gjenstand for oppmerksomheten er klar over at det blir knyttet et stadig sterkere bånd mellom ham eller henne og "overgriperen", til han eller hun blir "fanget" i et slags nett og ikke er i stand til å motstå overgriperens seksuelle ønsker. Forskning har vist at dette ofte forekommer i et forhold mellom unge idrettsutøvere og trenere som er litt eldre, eller andre personer som utøverne stoler på og som har bygget opp et forhold til utøveren som kan sammenlignes med et barn / foreldre-forhold.

Idrettsutøvere med nedsatt funksjonsevne og LHBT-idrettsutøvere har større sannsynlighet for å være utsatt for seksuelle overgrep. Medlemmer av støtteapparat, i maktposisjoner og autoritet, er ofte gjerningsmenn av overgrep, men jevnaldrende utøvere har langt større sannsynlighet for å utøve seksuell trakassering enn trenere. Menn er også oftere gjerningspersoner av seksuelle overgrep enn kvinner.

2.5. Forsømmelse

Forsømmelse betyr svikt av en trener eller en annen person, med en aktsomhetsplikt overfor utøveren, å gi et minimum av oppmerksomhet til utøveren, som dermed forårsaker skade, tillater skade å være forårsaket, eller skaper en overhengende trussel om skade.

Det er mange rapporter om idrettshendelser som resulterer i forebyggbar sykdom, skade eller død. I disse tilfeller har uaktsomhet og brudd på helse- og sikkerhetslovgivning eller veiledning hatt skylden. Det er viktig å skille mellom aktsomhetsplikten for idrettsutøvere under 18 år og det som kreves for voksne.

Forsømmelse kan også defineres som foreldre eller omsorgsgivere som ikke møter et barns fysiske og emosjonelle behov eller manglende beskyttelse av et barn mot fare. Denne definisjonen gjelder også til trenere og utøveres støtteapparat.

3. Virkninger av ikke-tilfeldig vold

3.1. Innvirkning på utøvere

Idrettsutøvere i alle aldre er sårbare for disse problemene, men i tillegg til å være offer, kan idrettsutøvere også være gjerningsmenn.

De personlige påvirkningene ved ikke-tilfeldig vold mot idrettsutøvere kan være langsiktige og ekstremt skadelige. Virkningen av slike opplevelser utvides til å påvirke familie, venner, kolleger og jevnaldrende, hjemme, på jobb og fritidsmiljøer. Påvirkningen kan vedvare lenge etter at utøveren har forlatt sin rolle i idretten.

Ikke-tilfeldig vold i idrett kan også ha alvorlige negative innvirkninger på idrettsutøveres fysiske, sosiale og psykiske helse. De forskjellige typer overgrep som er beskrevet over kan svekke ytelsen, kan være assosiert med doping, øke idrettsutøvernes vilje til å jukse og resultere i en rekke andre problemer inkludert psykosomatiske sykdommer, spiseforstyrrelser, soveproblemer, manglende tillit til andre, angst, depresjon, skyldfølelse og skam, dårlig selvtillit, fysiske stressreaksjoner, stoffmisbruk, slutte med sportsaktiviteter, selvsykdom og til og med selvmord.

3.2. Innvirkning på Kampsport som idrett

Trakassering og overgrep i Kampsport kan føre til frafall blant medlemmer. Dette ville ikke bare redusere antall utøvere, men det vil også ha en negativ økonomisk innvirkning på sporten vår. Skader på Kampsportenes omdømme, forårsaket av negativ omtale fra potensielle tilfeller av trakassering eller overgrep ville føre til oppsigelse av sponsorkontrakter. Det ville også undergrave tilliten som idrettsutøvere, deres støtteapparat, familier og tilhengere, plasserer hos Norges Kampsportforbund og derfor vil resultere i tapet av idrettsutøvere og tilhengere fra idretten.

4. Utdanning og forebygging av trakassering og overgrep

4.1. NKFs ansvar

IOCs Prevention of Harassment and Abuse in Sports (PHAS-initiativene) er etablert av IOCs idrettsutøvere, støtteapparat, medisinske fagpersoner, Women in Sport Comissions, i samarbeid med nasjonale olympiske komiteer, internasjonale særforbund og andre fagekspertter. Norges Kampsportforbund har tatt disse betraktningene og [IOC Safeguarding Toolkit](#) med i vurderingen under utviklingen av disse retningslinjene, samt WKFs Safe Sport Policy.

NKF er ansvarlig for å implementere en vernepolitikk og for å skape et sikkert og rettferdig idrettsmiljø for kampsportutøvere i Norge. Retningslinjene gjelder alle personer tilknyttet NKF, uten noen unntak. Denne enorme og viktige oppgaven må fremheves i alle ledd av NKF, utøvere, ledere, dommere, trenere, medisinsk stab, tillitsvalgte, ansatte og foreldre. Alle de ovennevnte interessenter må følge NKFs retningslinjer og implementere en justert politikk, på deres nivå, for å beskytte sine medlemmer mot noen form for trakassering eller overgrep, i tråd med enhver gjeldende lovgivning.

Som nevnt i ovennevnte referanser til IOC og NKF, men mer spesifikt i IOC Agenda 2020 - Anbefaling 18, "IOC Consensus Statement: Harassment and Abuse in Sport" (2007 og 2016), IOCs Code of Ethics (artikkel 1.4) og NKFs Sanksjonsreglement, vil ikke NKF tolerere noen form for trakassering eller overgrep. Trakassering er uakseptabelt da det anses som skadelig. NKF erkjenner den alvorlige negative virkningen av alle typer av trakassering på personlig verdighet, individuell utvikling og ytelse, glede av sport og i noen tilfeller personlig sikkerhet. Det er det fulle ansvaret til ethvert NKF-medlem og interessent for å sikre at alle sammenhenger, enten det er i lokalt, regionalt eller nasjonalt nivå, er fri for trakassering og overgrep.

For å informere alle NKFs medlemmer, klubber og frivillige, om trakassering og overgrep og hvordan forhindre det, vil disse retningslinjene være tilgjengelig på NKFs nettsider og publiseres i andre kanaler ved anledning.

Andre tiltak som NKF vil iverksette er:

- Sende disse retningslinjene til alle tilknyttede klubber, med anbefaling om behørig å informere sine medlemmer.
- Informere NKFs ledere, utøvere, trenere og dommere under sine planlagte møter og samlinger om deres ansvar ved en eventuell trakassering- eller overgrepssak.
- Å ha informasjon om trakassering og overgrep tilgjengelig under NKFs arrangementer.

NKF er ansvarlig for å fraråde og forhindre trakassering og undersøke alle uformelle og formelle varsler. For å kunne undersøke og behandle varslinger på en ryddig og god måte, har NKF sine egne varslingsrutiner og et varslingsskjema som er tilgjengelig på NKFs nettsider <https://kampsport.no/organisasjon/varsling-og-personvern/varsling/>

NKF er ansvarlig for å beskytte og hjelpe, ikke bare alle ofre for trakassering og overgrep, men også de som er offer for falske beskyldninger. Det er svært lite bevis på falske beskyldninger om oppførsel i idrett, men bekymring for dette problemet betyr at beskyttelse av trenere, funksjonærer og støtteapparat også må ha en plass i disse retningslinjene.

4.2. Utøverens ansvar

For å kunne implementere disse retningslinjene, må utøvere:

- Være kjent med deres rettigheter og ansvar vedrørende forhindring og varsling om trakassering eller overgrep
- Identifisere muligheter for hjelp internt i eget støtteapparat og utenfor
- Støtte sine medutøvere og oppfordre dem til å fortelle om episoder de enten har sett eller opplevd selv
- Respektere alle andre utøvere uavhengig av rase, kjønn eller kulturell bakgrunn
- Kontrollere sitt eget temperament
- Avstå fra å komme med nedverdige uttalelser eller bemerkninger om andre personer
- Avstå fra humor/vitser med sexistiske eller rasistiske undertoner
- Avstå fra å komme med uønskede seksuelle kommentarer som krenker, skremmer eller ydmyker

- Unngå intim og uprofesjonell oppførsel med egen trener
- Varsle om trakassering og overgrep de enten er vitne til eller opplever selv
- Varsle om brudd på disse retningslinjene

4.3. Ansvar til trenere og støtteapparat

For å kunne implementere disse retningslinjene må trenere og annet støtteapparat:

- Behandle alle med respekt
- Avstå fra all form for oppførsel som kan oppfattes som krenkende
- Unngå språk, kroppsspråk og kroppskontakt som kan oppfattes som uønsket
- Avstå fra kommentarer, humor og meninger som er relatert til utøveres kjønn eller seksuell orientering på en negativ måte
- Informere sine utøvere om at diskriminering av andre basert på alder, kjønn, rase, fysisk eller psykisk utviklingshemming ikke tolereres
- Etterstrebe kjønnsbalanse i støtteapparatet
- Unngå kontakt med utøvere i det private rom uten andre personer tilstede, eller etter avtale med foresatte
- Vise respekt for utøvernes og annet støtteapparats privatliv
- Være rettferdig, omtenksum og ærlig i all kontakt med andre
- Alltid opptre rettferdig på en slik måte at man sikrer gode forhold internt og med andre klubber
- Unngå intime forhold med utøvere eller annet støtteapparat. Om dette skulle forekomme bør situasjonen bli informert om
- Varsle om brudd på disse retningslinjene

4.4. Konfidensialitet

NKF forstår den følsomme karakteren av trakassering og overgrepssproblemer, spesielt at det kan være vanskelig å komme med en varsling, og at det er like vanskelig å bli anklaget feil eller dømt for trakassering og overgrep. NKF anerkjenner interessene til både klager og respondent ved å holde enhver sak konfidensiell. Derfor vil NKF ikke røpe navnet på klageren eller respondenten til utenforstående parter, med mindre det kreves av en disiplinær, juridisk eller annen utbedringsprosess.

5. Prosedyrer rundt varsling

5.1. Hjelp til de berørte

Hverken trenere, ledere eller andre utøvere, utenom de som er spesielt trent eller har kompetanse på området, skal forsøke å evaluere eller behandle idrettsutøvere som rapporterer trakassering eller misbruk, men bør henvise alle saker til riktig fagpersonell.

Norges Idrettsforbund sitter også med mye kompetanse på hvordan man skal håndtere tilfeller av trakassering og/eller overgrep som finnes her:

<https://www.idrettsforbundet.no/tema/seksuell-trakassering-og-overgrep/>

5.2. Uformell klageprosedyre

Uformelle prosedyrer fokuserer på løsning snarere enn saklig bevis eller underbygging av en klage. Uformelle prosesser søker å løse menneskerettighets spørsmål uten å undersøke eller vurdere legitimiteten til påstandene (for eksempel ved å lette kommunikasjonen mellom de involverte). Denne typen av uformell prosess er vanligvis ikke passende når det er alvorlige eller systemiske påstander. Hvis en uformell prosess brukes, må det fremdeles være klart at klagen vil bli tatt på alvor og diskutert med menneskene som er ansvarlige.

Gitt at det kan være maktbalanse, sikkerhetsproblemer eller frykt for represalie, må ikke klager ta saken direkte med den potensielle respondenten før du varsler om saken til NKF. Denne prosessen sikrer at eventuelle skritt ikke straffer klager for innlevering av klagen og eventuelle bekymringer angående klagers sikkerhet er behandlet med det største alvor.

Uformelle måter å håndtere ikke-tilfeldig vold som ikke involverer kriminelle anklager kan inkludere følgende handlinger:

1. En person som opplever trakassering blir oppfordret til å gjøre det tydelig kjent for trakasserer at oppførselen er uvelkommen, krenkende og i strid med NKFs Retningslinjer for Trygg Kampsport
2. Hvis det er upassende å henvende seg til trakassereren, kan et offer konfidensielt informere og søke råd eller støtte fra en trener, funksjonær, kollega eller annen person han eller hun stoler på
3. For å beskytte offeret mot noen form for trusler eller represalier, skal idrettsklubben oppnevne to saksbehandlere som skal ha individuelle møter med begge parter.
4. Hvis det ikke er mulig å konfrontere trakassereren, eller hvis du har konfrontert trakassereren og trakassering fortsetter, bør klageren kontakte NKF og deretter inngi en skriftlig klage for å starte en formell prosedyre.

5.3. Formell klageprosedyre i NKF

1. Det første trinnet i den formelle klageprosedyren begynner med et skriftlig varsel fra varsler til NKF. Varsleren vil fylle ut det varslings skjemaet som er tilgjengelig på NKFs [nettsted](#). Hvis nødvendig, kan han eller hun be om hjelp til å fylle den ut.
2. Når et varsel har blitt sendt inn, er rollen til NKF å hjelpe i en nøytral og objektiv kapasitet, fra å motta varselet til å bistå ham eller henne med all nødvendig assistanse.
3. Hvis noen er vitne til trakassering eller misbruk av en annen utøver og rapporterer dette via NKFs varslingskanaler, vil NKF møte klageren og det påståtte offeret og fortsette prosessen i samsvar med dette.
4. Hvis NKF mener det er tilstrekkelig bevis for å garantere en formell klage, men klageren ønsker ikke å gjøre det, kanskje av frykt for represalier, kan NKF fremdeles inngi en formell klage og fortsette i samsvar med denne prosessen.
5. Hvis en formell klage fremsettes, vil ledelsen i NKF ta stilling til hvordan det skal ryddes opp i saker som er varslet
 - a. Det skal ryddes opp i det som er kritikkverdig. Varsleren skal ha tilbakemelding innen en uke.
 - b. Viser det seg at kritikken er grunnløs eller baserer seg på en misforståelse, skal varsleren få en ordentlig forklaring.

- c. Ledelsen har også et ansvar for å ta vare på personer som har blitt utsatt for grunnløs kritikk
- 6. Formålet med undersøkelsen er å fastslå om trakassering og overgrep skjedde og i så fall hvilke tiltak som bør iverksettes for å løse saken.
- 7. Undersøkelser, der det er nødvendig, bør involvere de relevante ressursene innen samfunnet. Hvis det mistenkes noe kriminell virksomhet, enten det er rettet mot en voksen eller mindreårige, må saken politianmeldes så snart som mulig.
- 8. Rollen til NKF er å informere den det har blitt varslet om, innhente uttalelser/forklaring fra begge parter hver for seg, ev. legge irttesettelse eller vurdere videre anmeldelse til NKFs Sanksjonsutvalg eller NIFs Domsutvalg.
- 9. Hvis det er indikasjoner på kriminelle handlinger, vil saken bli politianmeldt. Mens aktuelle handling da vil bli etterforsket, kan det være at NKF må sette sine interne prosesser på vent, i påvente av utfallet av den offentlige etterforskningen av den ulovlige aktiviteten.